

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia CXVIII. Erat aute[m] Pascha & Azyma duobus post diebus: & quæreba[n]t principes sacerdotum & scribæ, quomodo cum dolo prehensum occiderent. Dicebant autem: Non in festo, ne tumultus sit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

Apocal. 3.
Ioannis 14.

Matth. 25.

Christi admonitiones ad omnes pertinent.

nem, que & peccatis abstinere, & salutem oblatam amplecti suadet. Hic ergo prompti exierit & pulsanti aperire, & illum in tra cordis nostri penetrabilia admittere debemus. Facit hic, quod Lactantius in ecclesia scribit: Ecce, esto ad ostium & pulso. Si quis audierit vocem meam, & aperuerit in uiam, intrabo ad illum, & cenabo cum illo, & ipse mecum. Item: Si quis diligerit me, sermone meo seruabit, & pater meus diligerit eum, & ad eum uenimus, & mansionem apud eum faciemus. In uero pulsantem uel audire nolunt, uel etiam improbe excludunt, hi & ipsi olim pulsabunt, & non quicquam, eod quod pro suis illos Christus non agnoscat, ut in uirginum saturarum parabola dicitur. Quod si tribus hisce addas, quod nuper de precibus diximus, absolutum habebis omnium uerum compendium, que nobis hoc nouissimo tempore obseruatu sunt necessaria.

Ceterum quia plerique hominum, que Apostolis dicuntur, ad solos uerbi pracones peruenire arbitrantur, & ab his quidem exactam omnium istorum obseruationem exigunt, ipsi uero sicuti in cupiditatibus indulgent: Christus tractationem hanc omnem epiphonemate graui concludit: Quae autem uobis dico, omnibus dico, uigilate. Ad omnes pertinere ait, que discipulis suis dicit. Quae enim istis dicit, tanquam salutis praconibus dicit, ut & ipsi officium suum intelligant, & nos eadem recte iudicemus. Quoad uero salutem nostram, eadem huius consequende ratio tam Apostolorum & horum in ecclesiastica functione successoribus, quam omnibus alijs in scriptura traditur. Est in uero Christo lesu reposita, & per fidem apprehensa, studio assiduo ac uigilanti cum aduersariis precibus coniuncto retinetur. Quare uigilandi praecipuum denuo inculcat, ne inquam animi tepore soporem aliquem obrepere patiamur. Sunt haec nobis hodie diligenter consideranda. Uel utarum enim ob oculos passim signa, que Christus euentura praedixit. Periclitatur multi in locis ecclesiae, & prouatim multorum salus quasi dubia uacillat. Venit interea Dominus, pulsas, & dormientes dicitur excitat. Surgamus ergo, uigilemus, & in pietatis officijs pergamus, oremus denique, ut ipsius spiritu mentes nostras illuminare & attrahere uelit, ut semper in ipsius occursum parati, uiam uelutis regni consortium transferamur. Ipsi debetur benedictio, honor, gloria & potestas in aeternum. Amen.

ERatautē Pascha & Azyma duobus post diebus: & querebāt p̄ticipes sacerdotum & scribæ, quomodo cum dolo prehensum occiderent. Dicebant autem: Non in festo, ne tumultus sit populi.

Argumentum & usus duorum capitulū sequentiū. Ioan. 20.

Genesis 3.

Ioan. 8.

Actorum 3.

1. Pet. 1.

2. Corinth. 12.

Galat. 6.

Passionis Christi fructus & usus.

Descripsit hucusque, Marcus Domini nostri Iesu doctrinam atque miracula, quorum omnium hic scopus est, ut ipsum agnoscamus esse promissum humani generis redemptorem, & ut Ioannes inquit credentes in ipsum uitam aeternam habeamus. Ut autem certum inueniret sciret nostrae redemptionis ratio, deinceps duobus capitulis passionis & mortis ipsius historiam comprehendit. In cuius consideratione nobis ediligentius uersandum est, quod in uiam inde ab ipsa rerum origine omnes patres respexisse, & in eadem tum prophetas tum Apostolos omnem salutis rationem monstrauisse constat. Nam ut primis parentibus redemptionis promissa in semine mulieris data fuit, quod suo calcaneo caput serpentis conterere debeat: sic Abraham patrem credentium, in se exultauisse Christus ipse testatur. Et Petrus omnes prophetas & uosque Christi spiritu instructos fuisse scribit, & hoc duce inquisiuisse, quid illum pati oporteat, & quid eius post passionem & mortem gloria futura sit. De Apostolis uero quid acinere dicere queamus? Quos uas electionis, postquam in tertium caelum raptus fuerat, se nihil praeter Iesum Christum, & hunc quidem crucifixum, nouisse, seque non in uilla alia re, quam in cruce Christi gloriam dicere? Nec uero uociosa & infrugifera sit ista consideratio, priusquam rerum hic gestarum narrationem aggregemus praecipua capita tenere oportet, ad quae historia tota referri debet, & quae uerum illum uisum ostendunt. Sunt haec tria potissimum, de quibus ex ordine dicemus:

Primò uniuersam nostram redemptionis & salutis rationem continet, que aliter peragi non poterat. Redemptio
 Quia enim peccatores sumus, peccato autem Deus penam capitalem, imò mortem eternam, consti- nis nostra ratio
 tuit (uxta illud: Quicumque die ex arbore ista comederis, morte morieris. Et, Maledictus, qui non fece- nem continet,
 rit quacuq; scripta sunt in lege, &c.) absq; sanguine & morte peccatorum expiatio sine remissio (ve Gen. 2.
 Paulus ait) fieri non poterat. Sed ut idem testatur, non proderat hic peccudum sanguis, que ut ipse Deut. 27.
 non peccauerunt, ita nullam nobiscum communionem habent, ut pro nobis satisfacere vel possunt vel de- Heb. 9. & 10.
 beant. Nec etiam nobis consuli poterat, si vnus aut plures multorum aliorum supplicia luerent, quod
 apud gentes superstitionum spiritu dementatas in vsu fuisse legimus, ut in peste, aut fame, aut alia
 calamitate publica, alicuius abiecti hominis reatus sit, omnes simul ad mortem posebamur. Alio igitur
 tarent. Cum enim idem omnium hominum reatus sit, omnes simul ad mortem posebamur. Alio igitur
 tur opus erat, qui ipse quidem nullius sceleris reus esset, at amem propter naturam communionem no-
 stram causam suscipere iure posset, nosq; Deo reconciliatos à mortis eterne supplicio redimere. Et
 hic vnus Iesus Christus, qui cum Dei filius sit verus, patri coæternus & consubstantialis, iam inde
 ab æterno presinitus fuit & predestinatus, ut humani generis redemptor & vindex fieret. Et ergo
 presinitus tempore homo verus factus est, & humanam naturam idem assumpsit, ut fraternali cognati-
 onis iure nostram causam suscipere, quo nomine illum Iobus suum Coel, id est, vindicem & as-
 sertorem consanguineum vocauit. Ita enim in Lege vocantur, qui ex cognationis iure venditas fra-
 trum possessiones sibi vendicabant. Homo autem verus factus est Dei filius ex Maria virgine, per
 spiritus sancti virtutem, ne si communi aliorum hominum legem ex viro conciperetur, imata nobis
 corruptionis & peccati particeps fieret. Homo igitur quidem verus est, absque peccato tamen, in
 cuius ore non est dolus: & talis idem factus, ut nostrorum peccatorum culpam in se recipere, & pro
 illa Deo patri satisfacere posset. Et de hoc quidam Isaias olim vaticinatus fuerat, dicens: Nos omnes
 tanquam ouis errauimus, quisque ad viam suam: Dominus autem effecit, ut in ipsum incurreret om-
 nium nostrum iniquitas. Et rursum: Ipse vulneratus est propter transgressiones nostras, & attri-
 tus propter iniquitates nostras. Multa pacis nostra super ipsum, & timore eius sanati sumus, &c.
 Hac verò omnia in ara crucis ille præstitit, ubi pro mundi peccatis immolatus eternam nobis re-
 demptionem acquisiuit, sicuti vltima ferè iam morturi vox testabatur, qua consummatum iam esse
 dixit, quicquid olim Deus de humani generis redemptione constituerat. Habemus igitur in hac hi-
 storia uniuersam humanam salutis negotium, & proinde in illius consideratione, non ut in prophanis
 historijs aut poetarum fabulis versandum est, quas vel oblectationis, vel curiositatis ergo legimus;
 sed cogitemus ad nos ista pertinere, & nostrum hic agi negotium. Cum ergo Dei filium proditum,
 captum & vinculum, damnatum, illusum & conspuum, deniq; in crucem suffixum ignominiosam
 mortem subisse audimus: simul hæc omnia propter nos facta fuisse cogitemus, quorum peccata sic
 expiari oportuerit, & proinde nos mortis Christi reos esse, nec habere, quod vel Iude proditori, vel
 auaris & ambitiosis sacerdotibus vel iniusto præfidi, vel sanguinarijs militibus irascamur, quando
 in singulis nostrum ea reperiri possunt, qua Christo hæc ferendi causam præbuerunt. Couertamur ergo
 in cordibus nostris, & Christi meritum vera fide amplexi, nos illi gratos præbeamus, & ipsi quoque
 peccatis mortui cum illo resurgamus ad vitam nouam, qua ipsius glorie inseruiat.

Secundo Dei cognitionem tradit ista historia, qua nuppiam euidentius & perfectius elucet. Et si
 enim Deus sese in singulis suis operibus conspiciendum exhibeat, in filij tamè sui morte omnes ipsius
 virtutes sue attributa sic concurrunt, ut qui hanc recte inspexerit, ei ad veram & salutarem supre-
 mi numinis notitiam nihil amplius desit. Habes enim hic iustitiam ipsius omnibus numeris absolu-
 tam, que peccata a deo non impune abire patitur, ut ea vel filij dilecti & vniuersi morte expiari vo-
 luerit. Desinant ergo posthac & alecum suum nobis obijcere prophani scriptores, qui ne adulterij
 lex possum iret, oculum vnium filio, alterum sibi ipsi effodi voluit: quando iustitie exemplum multo il-
 lustrius nobis hic Deus ipse exhibet. Ac cum iustitia eius, bonitas quoq; & misericordia exemplo ca-
 reus concurrat, qua miser nos & iræ filios ita complexus est, ut filium suum dilectum pro nobis
 tradere dignatus sit. Veritatis autem infallibile argumentum est, quòd ijs quoq; promissionibus no-
 luit deesse, qua non alia ratione, quam filij sui morte impleri poterant. Sapientiam verò infinitam
 ex eo intelligimus, quòd inter iustitiam & misericordiam, hanc viam mediam inuenire potuit, qua
 G 3

III.

III.

bus: & quærebatur
dolo prehensum occi-
sit populi.

in arg. miracula, quorum
nam generis redemptio
eamus. Vt autem cum
vitijs passionis & morte
versandum est, quod
em rum prophetas
arentibus redemptionem
merere debeat: ut ad
terus omnes prophetas
quid illum pati oportet
quid actus dicitur, quod
bil prater Iesum Christum
Christi gloriam dicit: Ne
statu narratiorem
& qua verum illum

peccata nostra digno supplicio expiarentur, & tamen saluti hominum consoleretur. Omnipotentia item testimonium est evidentiſſimum, quod Dei filius carne (qua nihil imbecillius est, & nihil potentius. Vides itaq; hic omnia ea contineri, quæcūq; nos in vera Dei cognitione inspicere possimus. quidem theatrica illa & inani, quæ philosophi proficiuntur, sed perfecta et salutaris, cuius iudicium Christus est, quem etiam nobis à Deo patre sapientiam factum esse, Paulus testatur. Vnde non huius cognitionis est, vt iustitia Dei memores peccatorum blanditias excusamus, misericordiam vero & bonitatis consideratione animati in peccatis non desperemus. Qui enim proprio filio non peccat (inquit Apostolus) sed pro nobis tradidit illum, quæ fieri potest, vt non & cum eodem omnia in donet. Præterea tanto diuina Veritatis argumento suffulti, de reliquis ipsius promissionibus non dubitemus. Qui enim cum de filij morte ageretur, fallere noluit, num in reliquis falleret? Nec idcirco cidamus, quod non ipsi statim modum & ratione videmus, qua nobis consili quaerit. Est enim omnipotens Deus & omnipotens, qui vt carnem nostram mortalem nostræ redemptionis instrumentum facere potuit: ita singulas creaturas pro suo arbitrio armare potest, vt vel suis liberandis, vel hostibus perdendis sufficere possint: cuius rei exempla in historijs passim occurrunt. Sic per animalia vltima Aegyptios & Philistæos debellare, & contra inter medias flammæ Danielis socios, & ipsam Danielem in medio leonum seruare potuit. Quamobrem nos ad quemuis euentum intrepidè nos conuenit, nec de Dei erga nos bonitate, veritate aut potentia dubitare, cuius tot testimoniorum dei, tum in Dominica passionis historia habemus.

1. Corinth. 1.

Rom. 8.

1. Sam. 5. 6. Daniel. 3. 6.

III. Exemplum habet ecclesia et nostri officij. Matt. 10.

Tercio exempli hic proponitur, cuius nobis in religione simul & totius vitæ conuersatione vix est multiplex. Primum enim in Christo, qui caput nostrum est, cõmunis ecclesia & singularum fidelium conditio adumbratur. Nam vt ipse inquit, no est discipulus supra præceptorem, neque seruus supra dominum suum. Quod si ergo præceptor & dominus noster Iesus Christus discipuli perfida proditor est, & idem summos religionis & doctrinæ aristites sibi aduersarios habuit, & tandem vltimorum fidijs circumuentus mortem subiit ignominiosam: quid de nobis futurum est, quorum corruptioris modi afflictiones meretur? Vel num mirum & insolens nobis videri debet, si etiam ipsi Episcopos in fidijs expositi, domesticos nostros perfidos, magistratus vero manifestos hostes & cruentos experimur? Quin ad ista omnia nos præparemus, ne meliorem sortem nobis ipsi pollicendo, non modo rarij, verum etiã Domino nostro non satis fidi haberi possimus. Interim Christi exemplum nobis imitandum proponamus, qua de re Petrus admonuit, dicens: Christus afflictus est pro nobis, etiam vobis exemplum, vt insequamini vestigia ipsius. Et ipse, Exemplum (inquit) præbui vobis, vt ego feci, etiam vos faciatis. Atqui Christum obedientie & humilitati ita studuisse audiamus, vt quamuis Dei filius sit, serui tamen formam sumpsit, nec ad mortem modo, verum etiã ad mortem crucis Deo patri obediens fuerit, hoc iidem in suis precibus repetens: Non mea pater, sed tua voluntas fiat. Ad hæc patientia exemplum perfectissimum exhibuit, quando inflar onis (vt Iherosolyma) non aperuit os suum, cum conuictijs periretur, & omne genus iniuriæ sustineret. Charitas vero in illo flagrauit, vt non tantum pro electis suis & amicis mori voluerit, verum etiã pro hostibus suis, à quibus crucifigebatur, apud patrem intercesserit. Innocentia testimonium ab hostibus habuit, quod no falsi quidem testes ipsum alicuius sceleris arguere potuerunt. Fidei vero constantiam in nobisissimi quidem mortis dolore expugnare potuerunt. Hæc igitur nobis imitanda proponamus, ipsi quoq; mortificari carne in Christo ad vitam nouam resurgamus, et eundem cum illo nostram crucis euentum habebimus, vt tandem superatis omnibus aduersis cum ipso triumphemus. Hæc præmissis ipsam historiam videamus, cuius initio duo tradit Euangelista.

1. Pet. 2. Ioan. 13.

Phil. 2. Luce 22. Isaiæ 53.

Luce 23.

Rom. 6.

Tempus passionis Christi. Matth. 26.

Principio à tempore orditur, quod apud Mattheum ipse discipulis indicat cum omnibus quæ erant euentura. Scitis (inquit) post biduum pascha agi, & filius hominis traditur, vt crucifigatur. Voluit autem sæpe de hoc admonere discipulos, partim vt scandalo medeatur, quod ex sua mensciebat oriturum esse: partim vt se voluntarium mori doceat, & proinde gratum fore mortis sacrificium patri, qui non alia re magis quàm obedientia delectatur. Faciunt autem Euangelista temporis circumstantia narrandi exordium, nõ tam pro communi historicorum more, vt sita ageretur sic narratio, quàm propter veteris typi mysterium, quo & infelix humani generis conditio, & tunc

nostrae redemptionis ratio evidentiſſimè adumbratur. Fuit enim pascbatis feſtum leſa & grata re-
 demptionis ex Aegyptiaca ſervitutē commemoratio, quae ſimul (ut & reliqua veteris teſtamenti om-
 nia ſerè) rerum futurarum in Chriſto typum continebat. Et ſanè, ſi hominum fortem inſipientia, mox
 cogitationis inſipientia, et ſalutari, cuius ſer-
 eſſe, Paulus inſtituit, et
 Quae exequantur, et
 Qui enim propriè ſua
 ut non & cum eodem
 aliquis ipſius promiſſionem
 in reliquis falleret. Et
 his conſulti queat. Et
 a redemptionis inſtitutione
 ut vel ſuis liberandis, vel
 currunt. Sic per annos
 immai Danielem fecit.
 et uenit euenit inſtitutione
 tate, cuius tot reſponſio
 et totius vita conuerſationis
 et eccleſie & ſingularium
 preceptum, neque
 Chriſtus diſcipuli perſona
 nos habuit, et eandem
 inſtitutionem eſt, quoniam
 i debet, ſi etiam ipſi
 iſte hoſtes & erant
 ipſe pollicendo, non
 erim Chriſti eximiam
 ſ afflicti eſt pro nobis
 (inquit) praebit uobis
 militati ita ſtudendi
 tem modo, peruenit ad
 u: Non mea poterat
 uando inſtar ouis (ut
 ſuſtinet. Chariſia
 eris, ut ueniat pro hoſti
 moniam ab hoſtibus
 Fidei uerò conſuetudo
 r nobis imitanda pro
 et eundem cum illo
 cum ipſo triumphum
 iſta
 uis indicat eum
 omnis et adur, ut
 alo medetur, quae
 oinde gratum fore
 r. Faciunt autem
 iſtorum morte, et
 hamani generis

Exod. 12.
 Paſchatis my-
 ſterium.
 Rom. 6.
 Exod. 23.
 2. Cor. 3.
 1. Cor. 5.
 Rom. 3.
 Hebr. 13.
 Matth. 16.
 Marc. 8.
 Act. 4.
 Ioan. 3.

Cause mortis Christi ex hominibus.

Ceterum causa huius principali alie quadam ex hominibus accedunt, qui non aeternum illud Dei consilium respexerunt, sed corruptis carnis affectibus abrepti, quoad homines mortis Christi per auctores. Et has quos, Evangelistae diligenter describunt, ut ex illis discamus, hominum peccata pro Dei providentiam non excusari. Etsi enim faciant quod Deus fieri decrevit, culpa tamen sit, quia cupiditatibus suis pravis ducuntur, quae si nihil aliud accedat, penam merentur. Interim Dei nitentem et sapientiam nos exoculari & reuereri decet, qui hominum peccatis ad suorum iudicium executionem abutitur. Exemplum huius rei in Iosepho habemus, qui Christi typus fuit. Hinc enim fratres invidia & odio excaecati in Aegyptum vendiderunt, quae tamen diuinitus illuc missum fuit scriptura sacra testatur, ut per ipsum populus multus seruaretur, & ut ipse apud Aegyptios esset, ne vel hostium Christi audaciam, vel nostra ipsorum peccata sub plausible diuinae providentiae praetextu excusemus.

Sacerdotes Christum occidere querunt. Ioan. 11.

Primi autem omnium principes sacerdotum & scribae producuntur, quos quosvis dicitur modo Christum dolo comprehensum occiderent. Nec illud perfunctorie fecerunt, sed (ut Iosephus scribit) in solenni conuentu de hac re consultarunt. At non immerito hoc alicui mirum videretur, cum illorum originem sanctissimam fuisse, & in hoc institutos fuisse conset, ut populum Christi adducerent, cuius ipsi typum gerebant. Sacerdotij enim illius auctor fuit Deus, qui nec peccatis spectauit, ut populum doctrina & externo cultu in promisi Messiae expectatione retineret, cum promissiones veteres praedicabant, et totus ille cultus Leuiticus varijs modis depergebat. Sed in improbitatem minus mirabimur, si quales fuerint intelligamus. Constat enim sacerdotum ad idem, quem Deus instituerat, sub Herode corruptum, imò euersum & sublatum fuisse. Nam cum is idem manas rex Iudaeae esset creatus (quod annis ante Christum natum triginta tribus factum fuit) ut tyrannidem suam stabiliret, totam veterum sacerdotum profaniam sustulit, & ea in illam utilitate usus est, ut Aristobulum quoque, uxoris suae fratrem, per lusum occidi curaret. Item in iuxta Ieroboami primi exemplum sacerdotum viles atq; ignobiles, qui nec ipsius imperator resistere, nec sacerdotij ius & auctoritatem ueri possent; scq; non sepeperum modo, ut in manas legator, id est, regnum simul & sacerdotium à Iuda sublatum fuit, quod sub Christi saluatore ad eorum euenturum esse, Iacob patriarcha praedixerat. Secuti sunt Herodem Romani praefecti, quorum auaritia sacerdotum venale factum est, & contra Dei legem annua vice instituta sunt, quibus plures sibi inuicem in pontificatu succederent. At qui sacerdotij ius magnis impensis redemerant, in quaestu potius quam Dei gloria solliciti, templum emporium fecere, & infimis traditionibus populi Dei omnemq; cultum corruerunt. Arguebat illorum improbitatem Christus Dominus, & doctrina modo illorum quaestui & ambitioni aduersabatur, verumtamen pro summi sacerdotis & regis officio semel & iterum euerterat quaecumque ab illis contra Dei leges fuerant instituta, & per canum instar flagello extra templum profigarant. Id vero patribus sanctissimis facinus indignum & prorsus intolerabile visum est, & quia Christi doctrinam maiores quotidia persequerentur, suo autem quaestui & honori indies magis magisque decedere videbant, de illo occidendum conserunt. Fuerunt haec alius repetenda, ut hinc discamus, qui nam omnibus seculis purioris doctrinae religionis hostes acerrimi futuri sint. Falsi nimirum antistites, qui doctrina & cultu externum quaestum & ambitionem abutuntur. Nequeunt enim illi veritatis lucem ferre, quae & impiorum ipsorum arguuntur, & quaestus cum omni ipsorum auctoritate intercedit. Est hoc multis exemplum inde ab origine populi Dei suae ecclesiae comprobatum. Mosis etenim & Aaroni cum primis fuerunt Magi Aegyptiorum, qui & sacerdotes erant, ducesq; habuerunt Iannem & Lemiam, quorum Paulus ad Timotheum meminit. In deserto autem agentibus Isaelitis omnium gentium tumulus & schismatis perniciosissimi auctores fuerunt Cora, qui sacerdotij ius & dignitatem sibi vendicabant. Prophetis vero postea cum Baalitis & pseudopphetis grauisimas conseruaciones fuisse, vel solum Elia & Ieremiae historiae docent, quibus Amos etiam coniungit dicit, quod Amasias pontifex in Bethel seditionis apud Ieroboamum accusant, eod quod Deo cultum suum dicaret. Et quos in praesenti Christus hostes habet, eodem postea cum Apostolis quos, immittentibus placabiles gesserunt. Dicuntur haec in eum finem, ne quem offendas nostri saeculi antistitem

Egesipp. lib. 2. cap. 12. & 13. Ios. antiq. 15. cap. 3. 1. Reg. 12.

Gen. 49.

Ioan. 2. Matth. 22. Marc. 11.

Veritatis hostes, falsi antistites.

Exod. 7. 8. 2. Tim. 3.

Num. 16.

1. Reg. 18. 22. Ierem. 28. & c. Amos 8.

Act. 3. 4. 5. 6. 7. & c.

plum, quando pleriq Pontifices cum Cardinalibus & episcopis & tota illa ratorum & victorum co-
horte adversus Evangelij ministros bellum ad-
dixit or (quod aiunt) gerere, nec ullas pacis condicio-
nes admittere solent. Quid enim aliud faciant, quorum doctrina & religio ita questum turpem re-
spicit, ut à mortuis quoq; tributum exigere non pudeat? Quin historias consulamus, & ab eo tempore,
quo Pontifices & episcopi principes & terrarum domini facti sunt, illos non modo verbi ministros,
verum etiam regibus & Imperatoribus intolerabiles fuisse patebit: ut minimè novum sit aut info-
rens quod hodie faciunt.

Videamus autem quibus artibus causam hanc egerint, quae apud Ioannem diligenter describun-
tur. Conveniunt simul omnes in atrium summi pontificis Caiaphae, quasi de religione aut causa ali-
qua ad publicam salutem pertinente deliberaturi. Propositio Concilij est hæc: Quid faciemus? quia
hic homo multa signa edidit. Num autem de illo occidendo consultandum erat, eò quod signa multa
ederet, quae plurimè proderant? Sed audi quid illos moueat. Si permiserimus eum sic, omnes credent
ei, inguunt. At quod inde periculum, si omnes Christo credant? Maximum & patribus hie cum-
primis excimescendum. Humanas enim traditiones oppugnabat Christus, et ipsos fures atque latro-
nes esse docebat: quae causa erat, quòd ipsorum questus et auctoritas quotidie imminueretur, ut ante
diximus. Hæc ergo illa est Helena, quae viris sanctissimos & zelo domus dei ardentibus (si Dijs pla-
cet) in arma vocat. Sed audi, quam egregio pretextu causam hanc suam pallient? Venient (aiunt)
Romani, & tollent tum locum nostrum, tum gentem. En publica salutis studium pretextunt, qui ne
priuatam quidem ullius hominis salutem unquam curauerant. Hesitantes verò & cunctabundos
Caiaphas auctoritate planè pontificali increpans, infer: Vos nescitis quicquam, nec perpenderit
quòd expedit nobis, ut vnus homo moriatur pro populo, et non tota gens pereat. Et in huius quidem
sententiam itum est, ea tamen conditione, ne quid durante festo tentaretur, quod populo tumultuan-
di occasionem dare posset. Docemur hoc exemplo, quibus artibus serè aduersus veritatem pugnetur.
Qui priuatam causam agunt, publicam pretextunt, & pacem rerum pub. in periculum adduci cla-
mant, eò quod doctores noui omnia turbent, leges antiquas abrogent, ad hæc Regum et imperatorum
iram aduersus patriam communè prouocent: adeoq; hic locus communis est, in quo exercitissimi
sunt omnes Euangelicæ veritatis hostes. Nam exempla quoq; cum vetera tum recentia allegant, &
quicquid ipsam in orbe malorum est, illud omne miro dicendi artificio Euangelicæ doctrinae acce-
ptam ferunt. Sed est hæc vetus cantilena, cuius auctor quasi primus in scripturnis reperitur Pharaò,
qui Moysi & Aarons populum Deo vendicantibus hoc ipsum exprobrauit, quòd illum à debito obe-
dientia officio abstraherent. Similiter Achabum Elie dixisse scimus: Annon tu ille es, qui contur-
bas Israel? Et de Amasia modo diximus, quem non puduit regi dicere: Amos contra te conspira-
tionem fecit in medio Israel, nec poterit tellus omnes sermones eius ferre, &c. De Ieremia quid dice-
mus, quem proditiõis quoq; accusant aduersarij, & quòd Babyloniorum partes potius foueat, quàm
populi Dei? Ita Stephanum, ut sediciosum cultus diuini & pacis turbatorem lapidarunt: & aduer-
sus Paulum atq; collegas ipsius Philippenses clamabant: Hi homines conturbant ciuitatè nostram,
cum sint Iudaei, & annuntiant statuta, quae non licet nobis suscipere, neq; seruare, cum simus Romani.
Et Thessalonice auditæ sunt contra eosdem hæc quoq; voces: Hi qui terrarum orbem conturbant,
venerunt etiam huc, &c. Sed tempus me deficeret, si quaecunq; huius generis exempla in historijs ec-
clesiasticis extant, commemorare velim. Istis certè calumnijs patres olim libris aliquot respondere
coacti sunt, quales imprimis Tertullianus, Cyprianus, Iustinus, Athenagoras, Arnobius & alij plu-
res fuerunt. Nobis verò hic omnium usus esse debet, ne clamoribus eiusmodi terreamur hodie, nec
etiam fidem temere habeamus talia aduersus Christi ministros dicentibus. Si enim calumnias hæc
ne Dei quidem filius subterfugere potuit, quid nos sperabimus?

Sed vide ut suo sese indicio prodant isti forices, cum aiunt: Non in festo, ne tumultus sit populi,
Seiplos ergo tumultum concitatos fatentur, si quid durius in Christum statuant, cuius tot exta-
bant in totum populum beneficia. Est autem metus hic propria & iusta pœna impiorum, qui tyr-
nide & iniustitia sua hoc ferè efficiunt, ut dum ab omnibus metui volunt, ipsi quoq; omnes metuant.
Consolationem præ plenum est, quòd Deum videmus facile posse metu aut quocunq; alio obice impio-
rum audaciam coercere, adeò ut qui neminem verentur, propriam conscientiam sibi inimicam et in-

Quibus artibus
contra Christi
suum manent.

Math. 15. 23.
Ioan. 10. & 6.

Quo pretextu
veritas etiam
hodie oppugnetur.

Exod. 5.
1. Reg. 18.

Amos 8.
Ierem. 38.

Act. 6. 7.
Act. 16. 17.

Veritatis hodie
suo sese
meu produat.

festam sentiant. Et exempla sunt passim, quae docent, quam efficaciter Christus in hostium operibus suorum animis operetur. Huius igitur auxilio freti aduersa omnia animo forti & intrepido sustinamus, quando fieri non potest, ut suae & suorum cause desit, qui nos moris sua merito asseruit. Ibi debetur benedictio, honor, gloria & potestas in aeternum. Amen.

H O M I L I A CXV.

Et cum esset Bethania in domo Simonis leprosi, accumbente eo uenit uxor habens alabastrum unguenti nardi spicatae, multi pretij: & comminuto alabaistro, effudit ei in caput. Erant autem quidam qui indignarentur apud se, ac dicerent: Ad quid perditio haec unguenti facta est? Nam poterat hoc uendi amplius quam trecentis denarijs, & dari pauperibus. Et fremebant in eam. Iesus autem ait. Omitte eam: quid ei laborum afferitis? bonum opus operata est erga me. Semper enim pauperes habetis uobiscum, & quando cunq; uolueritis, potestis illis benefacere: me uero non semper habebitis. Quod potuit haec fecit: praenit enim ungere meum corpus ad sepulturam. Amen dico uobis, ubicunq; praedicatum fuerit Euangelium hoc in toto mundo, etiam hoc quod fecit haec, dicetur in memoriam ipsius. Tunc Iudas Iscariotes, unus e duodecim, uenit ad principes sacerdotum ut proderet eum ipsis. Illi uero cum audissent, gauisi sunt, & polliciti sunt ei pecuniam se daturus. Quarebat igitur, quomodo opportunè eum proderet.

Argumentum & usus presentis loci.

Esti Deus pater filium suum Iesum Christum nobis ab aeterno redemptorem destinari: & eodem praesentis tempore hominem factum ex mera gratia pro nobis in mortem tradiderit: dicitur tamen ex hominibus proponit scriptura, qui illi mortis auctores uel ministri fuerunt: non quales animi insinuat, ut quod Deus fieri decreuerat exequerentur, sed ut affectibus suis corruptissimos dilgerent. Primi ex his sunt sacerdotes & scribae, quos auaritia sua & ambitio ac discipulorum uel relictionis impatientia excitauit, ut de illo occidendo consultarent. Hi nunc Iudas accidit, ipsa prope causis commotus, qui illos non inuit modo, uerum etiam auctor fuit, ut hoc suum facinus committerent, & secus quam instituerant, in ipso festo paschae, uel illo iam instante, Christum comprehendant & interfici curent. Habet autem ista historiae pars multa consideratu dignissima, quae hostium Christi mores, artes & studia agnoscere docent, & pios ad fidem in Christum atq; filios eius magis excitulant. Quae ut rectius intelligantur, primò de ipso Iuda dicendum erit. Deinde de causis & qua occasione motus tantum facinus designari, uidebimus. Postremo, ut negotium totum gesserit.

Iudas quis fuerit. Marc. 3. Matth. 10. Ioan. 12. Gen. 4. Exod. 19. Act. 1. 6. 8. Act. 10.

Quoad Iudam, unus ex duodecim fuisse dicitur. Apostolus ergo fuit, ex eorum numero, qui Christus antea emiserat, ut in suo nomine praedicarent & miracula facerent. Quin illi locum commissos fuisse scribit Ioannes, ut ea reciperet, quae Christo a fidelibus & pijs conferebantur. Non ergo non aliquem hominum ordinem uel sodalitiū reperiri, quod ex omni parte perfectum Iudas occupare ualeat. Quia enim natura corrupti sumus, & procliuēs ad malum ferimur, facile inueniri solent, qui seducat. Sic inter primos Adami filios Cainum habuit, quem contra fratrem suum armauerat. Iacobus filios ita deceptis, ut sanctissimi patris institutio quotidiana uix quicquam apud illos proficeret. Qualis autem sub Moise fuerit Israel, insigne illud Dei peculium & gens sancta, illorum mores corruptissimi & horrendi lapsus abundè testantur. Ad haec in primitiua ecclesia non minus auctum, uerum etiam Ananiam sacrilegum, Simonem prestigitorem impiissimum, & alias eorumque ris pestes reperimus. Et ex ipso Episcoporum ordine graues illos lupos exciuros esse Paulus praenuntiat, qui non parcaut gregi dominico, & omnia fadissimè deuastent. Sunt haec in eum suum uandam, ne reme: & propter paucos aliquos, aut etiam plures malos, totam ecclesiam damnemur: quae hodie nimis insolenter Anabaptistae faciunt, qui ecclesias omnino deserunt, nec ecclesiarum uel